ORSZÁGOS BÍRÓI TANÁCS
ELNÖKE
1055 Budapest, Szalay utca 16.
t.:+36 30/0945482, ***e.*** obt@birosag.hu
www.obt-jud.hu
https://birosag.hu/obt

2026.OBT.K.VII.10/2.

Dr. Gárdos-Orosz Fruzsina
közigazgatási államtitkár asszony részére

Igazságügyi Minisztérium

Budapest

Tisztelt Közigazgatási Államtitkár Asszony!

Az Országos Bírói Tanács (a továbbiakban: OBT) szakmai egyeztetés keretében megkapta az európai uniós forrásokhoz való hozzáférés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló törvényjavaslat tervezetét (a továbbiakban: Tervezet), amellyel kapcsolatosan az alábbiakról tájékoztatom.

A Tervezet az igazságszolgáltatási rendszert érintően többek között:

- érinti a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (a továbbiakban: Bjt.) vagyonnyilatkozat-tételre, illetve annak ellenőrzésére vonatkozó szabályait,
- az Integritás Hatóság vonatkozó feladat- és hatásköreinek megteremtésével biztosítja a bírák által tett vagyonnyilatkozatok tartalmának vizsgálatát, teljeskörűségük ellenőrzését,
- a korrupcióval szembeni fellépés érdekében módosítja a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény egyes rendelkezéseit, valamint
- megteremti a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben (a továbbiakban Btk.) 305/A. §-ában a vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettség megsértése bűncselekmény tényállásait és büntetési tételeit.

A fentiek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a Tervezet az igazságszolgáltatási rendszert érintő jogszabály-módosításokat tartalmaz, mint ahogy az is, hogy erre tekintettel került megküldésre a jogszabály-tervezet előkészítéséért felelős szerv részéről az OBT részére a Bszi. 103. § (1) bekezdés b) pontja szerinti véleményezésre.

Az Igazságügyi Minisztérium 2026. június 9. napján 20:32 perckor szakmai egyeztetés céljából küldte meg a Tervezetet és az ahhoz kapcsolódó indokolást azzal, hogy az OBT álláspontjáról 2026. június 15-ig tájékoztassa.

A Tervezet OBT általi véleményezésére azonban nem kerülhetett sor, mivel időközben, még az OBT számára biztosított véleményezési határidő lejárta előtt, 2026. június 9. napján 20:35 perckor Dr. Ruff Bálint György miniszterelnök-helyettes benyújtotta az európai uniós forrásokhoz való hozzáférés érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló T/174. számú törvényjavaslatot (a továbbiakban: Törvényjavaslat).

A parlamenti szakaszban a módosító javaslat(ok) benyújtására az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2024. (II.24.) számú OGY határozat (a továbbiakban: HHSZ) értelmében csak az országgyűlési képviselők, illetve az országgyűlési bizottságok jogosultak. Az OBT számára ilyenre jogszabályi lehetőség nincs, és bár módosító szándékait a tárgyban érintett bizottságoknak (Igazságügyi és Alkotmányügyi Bizottság, Törvényalkotási Bizottság) elküldheti, annak figyelembevételére semmiféle garancia nincs.

A Bszi. 108/A. § (9) bekezdése értelmében az OBT az Alkotmánybírósághoz fordulhat jogorvoslatért, ha a jogszabály előkészítéséért felelős szerv nem tette lehetővé az OBT számára a 103. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogszabály tervezetének a véleményezését.

Véleményünk szerint jelen esetben ez a lehetőség fennáll, figyelemmel a véleményezés lehetőségének meghiúsulására. Ezt az álláspontunkat alátámasztja a 2/2026. (V. 12.) AB határozat is, amelyben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy mivel az OBT nem élhetett a Bszi.-ben biztosított véleményezési jogával, az OBT jogorvoslati kérelme megalapozott, ezért az abban kifogásolt szabályokat megsemmisítette.

A Törvényjavaslat általános indokolása értelmében: *„A törvényjavaslat célja, hogy egységes keretben rendezze azokat a jogi, intézményi és eljárási feltételeket, amelyek szükségesek Magyarország európai uniós forrásokhoz való hozzáférésének biztosításához. A szabályozás elősegíti a Magyarország és az Európai Unió intézményei közötti megállapodások végrehajtását, valamint a fejlesztési források mielőbbi rendelkezésre állását. A törvényjavaslat előkészítésére és benyújtására olyan kivételes körülmények között került sor, amelyek gyors és határozott jogalkotói fellépést tettek szükségessé. Magyarország érdeke azt kívánta, hogy a törvényben foglalt intézkedések a lehető legrövidebb időn belül elfogadásra kerüljenek.”*

Az Országos Bírói Tanácsnak, mint alkotmányos szervezetnek, teljesítenie kell azokat a feladatait, melyek hatáskörébe tartoznak, s ezek egyike az igazságszolgáltatást érintő jogszabálytervezetek véleményezése. Azonban, mint felelősen eljáró állami szerv, nem hagyhatja figyelmen kívül azokat a szempontokat sem, melyek Magyarország érdekét szolgálják. Ez utóbbi megállapítás viszont nem jelentheti azt, hogy azokat az észrevételeit ne tegye meg, melyek a jogszabály alkotással kapcsolatosan megfogalmazódtak.

Ezen indokokra figyelemmel az OBT a jogszabálytervezettel kapcsolatos álláspontját az alábbiakban kívánja kifejteni, bízva abban, hogy a jogszabályokban biztosított véleményezési eljárás híján is az a jogalkotás folyamatában - akár a Törvényalkotási Bizottság előtt, akár a törvényjavaslat részletes vitája során - figyelembevételre kerül jogorvoslat igénybevétele nélkül is.

1. A bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény Bjt. módosításával kapcsolatos álláspont

A Bjt. XIII. fejezete szabályozza a bírák vagyonnyilatkozat-tételi kötelezettségét, annak ellenőrzését, nyilvántartását és az ellenőrzési eljárások lefolytatását. Jelenleg ez a jogkör a munkáltatói jogkör gyakorlójához van telepítve, aki a vagyonnyilatkozatokat megküldi az Országos Bírósági Hivatal (a továbbiakban: OBH) elnöke részére. A vagyonnyilatkozatok kezeléséről az OBH gondoskodik.

A Bjt. 203. § (3) bekezdése az alábbiakról rendelkezik: a munkáltatói jogkör gyakorlója, valamint az OBT gondoskodik arról, hogy a vagyonnyilatkozatot az adatvédelmi szabályoknak megfelelően kezeljék és az abban foglaltakat az (1) és (2) bekezdésben meghatározott személyeken kívül más ne ismerhesse meg.

A Bjt. 204. §-a alapján a vagyonnyilatkozatok összevetése az adatokat és azok valóságtartalmát nem vizsgálhatja, pusztán azt vizsgálhatja, hogy a bevallott vagyongyarapodásra más törvényes forrásból származó jövedelem ad-e magyarázatot.

A Bjt. 206. § (1) bekezdése egyértelműen ki is mondja, hogy az ellenőrzés célja a vagyongyarapodás okának megállapítása.

A fent idézett jogszabályi helyek alapján egyértelműen megállapítható, hogy a bírák vagyonnyilatkozatának ellenőrzésére jelenleg is vannak szabályok, így az vizsgálandó, hogy ezek a szabályok megfelelőek-e, s indokolt-e ezek módosítása vagy kiegészítése.

Ennek kapcsán a törvényjavaslat indokolása a következőképpen fogalmaz:

„A törvényjavaslat különösen az Európai Unió helyreállítási és ellenálló képességi tervéhez kapcsolódó, úgynevezett szupermérföldkövek határidőben való teljesítését szolgálja. Az e körben teljesítendő követelmények és vállalások 2022 óta ismertek Magyarország számára, az Európai Bizottság részéről új feltétel nem került meghatározásra. A javaslat célja az Európai Unióval korábban vállalt kötelezettségek teljesítése, amelyek megvalósítására az előző kormányzat időszakában nem került sor.”

Ezen indoklásra figyelemmel azt szükséges megvizsgálni, hogy a bírói vagyonnyilatkozatok vonatkozásában van-e olyan követelmény, melyet a korábban idézett jogszabályi helyek nem teljesítenek, s így szükséges az Integritás Hatóság bármilyen eljárásának szabályozása a bírói vagyonnyilatkozatok kapcsán.

Azokat a szupermérföldköveket, melyekről a törvényjavaslat említést tesz a Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terve értékelésének jóváhagyásáról szóló ST 15447/2022 tanácsi végrehajtó határozatra vonatkozó javaslat melléklete tartalmazza.

Ennek C.9.R.4. pontja a vagyonnyilatkozatokra vonatkozó szabályok megerősítése.
Ebben a létrehozandó Integritás Hatóság kizárólagos jogi felelősségébe és hatáskörébe utalják a 2018. évi CXXV. törvény 183. §-ának hatálya alá tartozó személyek vagyonnyilatkozatainak ellenőrzését, biztosítva, hogy az Integritás Hatóság a hatályba lépés napjától kezdve közvetlenül

ellenőrizhesse valamennyi magas rangú tisztviselő vagyonnyilatkozatát, a magas kockázatú tisztviselők bizalmas vagyonnyilatkozatai tekintetében pedig legalább felkérhesse az illetékes szerveket az ellenőrzés elvégzésére, és megkaphassa az ellenőrzés eredményét.

Ennek kapcsán két dolgot szükséges kiemelni. Az egyik, hogy a 2018.évi CXXV. törvény 183. §-a nem nevesíti a bírákat, a másik pedig, hogy a dokumentum a magas kockázatú tisztviselők közé sorolja őket.

Ennek megfelelően a bírák vagyonnyilatkozata nem nyilvános, a dokumentum szóhasználatával élve „bizalmas”.

A fentiekből pedig értelemszerűen következik, hogy a bírák vagyonnyilatkozatának Integritás Hatóság általi vizsgálatát az úgynevezett szupermérföldkövek nem követelik meg, csupán azt, hogy az Integritás Hatóságnak eljárás kezdeményezési jogosultsága legyen, így erre tekintettel a fennálló szabályozásnak a törvényjavaslat szerinti változtatása nem indokolt.

Aggályos a tervezett szabályozás a bírói függetlenség aspektusából is.

Kétségtelen tény, hogy a vagyonnyilatkozatok ellenőrzése vonatkozásában megállapítható a bírói függetlenség és az elszámoltathatóság konkurálása. E fontos értékek viszonylatában álláspontunk szerint olyan szabályozás kialakítása szükséges, ami megteremti az egyensúlyt e két tényező között, s ezt biztosítja az a jelenlegi szabályozás, mely szerint a bíráknak vagyonnyilatkozatot kell tenni, a vagyongyarapodás ellenőrzése is megtörténik, ám mindez szabályozott eljárás keretében a bírói szervezeten belül.

Ezt az álláspontunkat alátámasztja a már korábban hivatkozott ajánlás mellékletének I.9. pontja, mely a Kormányzás és Közigazgatás komponens címet viseli.

Az ebben írtak leszögezik, hogy ez a komponens hozzájárul az országspecifikus ajánlások teljesítéséhez. Ezen ajánlások közül a 2020. 4. számú ajánlás az, hogy erősítsék a bírói függetlenséget.

Ugyanakkor leszögezi az ajánlás, hogy az (EU) 2021/241. rendelet 24. cikkének (3) bekezdésével összhangban Magyarországnak minden reformot úgy kell végrehajtania, hogy az ne gyengítse ezt az eredményt, és ne érintse hátrányosan a meghatározott elemeket.

A bírói függetlenséget azonban hátrányosan érintheti az a körülmény, hogy a végrehajtó hatalom egyik szerve ellenőrzést gyakorol a bírói hatalom fölött. Különös tekintettel arra, hogy a későbbiekben kifejtettek szerint az Integritás Hatóság vizsgálatával összefüggésben szükségesnek tartjuk a bírói kontroll megteremtését, valamint arra, hogy a vizsgálat indokainak meghatározatlansága, annak officialitása, korlátlansága, a széleskörű vizsgálati jogkör - ezen belül a személyes meghallgatás lehetősége - alkalmas lehet a nyomásgyakorlás, illetve annak látszata megteremtésére.

Összefoglalóan tehát a bírói vagyonnyilatkozatokkal összefüggésben nem tartjuk indokoltnak az Integritás Hatóság vizsgálata lehetőségének megteremtését. A szupermérföldek teljesítése e körben megvalósítható akként is, hogy az Integritás Hatóság részére jogosultságként az ellenőrzés elvégzésére való felhívás lehetőségét biztosítják úgy, hogy a vizsgálat eredményéről részére tájékoztatást is kell adni.

2. A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény módosításával kapcsolatos álláspont

A Törvényjavaslat több ponton módosítja a közhatalom gyakorlásával és közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt ügyekben a felülbírálati indítvány szabályait. Ezen módosítások azt célozzák, hogy a jogintézmény szélesebb körben legyen alkalmazható.

Ugyanakkor egyes módosítási javaslatokat az eddigi gyakorlati tapasztalatok nem igazolnak. Erre példa a Törvényjavaslat 103. §-ának a) pontja, amely a hivatali visszaélést a tárgyi hatály körében minden alsó szintű ügyintézőre is kiterjeszti. A tapasztalatok szerint a hivatali visszaélés miatt benyújtott ilyen felülbírálati indítványok nem kapcsolódnak közvagyon kezeléséhez, az ügyek döntő többségében devizahiteles károsultak, oltástagadók és fogvatartottak jelentenek fel orvosokat, bírókat, büntetés-végrehajtási szervezetek parancsnokait. Ennek további kiterjesztése álláspontunk szerint a nyomozási bírók további leterheltségéhez, nem pedig a korrupciós cselekmények hatékonyabb felderítéséhez vezet.

A Törvényjavaslat 95. §-a, amely szerint a büntetőeljárásban több évtizede ismert felülbírálati indítványt elbíráló határozat esetén egyetlen ügyfél, az Integritás Hatóság indítványának elbírálásáról szóló határozat ellen fellebbezési jogot biztosít, nem tűnik arányos és indokolható különbségtételnek más ügyfelekhez képest, és rendszeridegen módon biztosít akár "negyedfokot" az eredeti nyomozó hatósági döntés ellen. (A felülbírálati indítványról hozott döntés sosem volt fellebbezhető.) Az eddigi bírósági határozatok nem igazolják, hogy az Integritás Hatóságnak ilyen fellebbezési jogra volna szüksége, tekintve, hogy 2025-ben egyetlen felülbírálati indítvánnyal éltek, és annak a bíróság helyt is adott.

3. Az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény módosításával kapcsolatos álláspont

A Törvényjavaslat 139.§ (6) bekezdése - a Kp szerinti mulasztási perre utal vissza- azonban álláspontunk szerint a szabályozás jelen formája nem felel meg a normavilágosság követelményének, mivel nem egyértelmű, hogy az ott megjelölt eljárás indítási határidő jogvesztő-e, vagy igazolással orvosolható és a jogvesztő határidő akkor az általános szabályok szerinti 1 év-e.

Az európai uniós költségvetési források felhasználásának ellenőrzéséről szóló 2022. évi XXVII. törvény az Integritás Hatóság többféle eljárását szabályozza, de ezek nagyobb része nem közigazgatási hatósági eljárás az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (a továbbiakban: Ákr.) alkalmazásával. Ez csak akkor áll fenn, ha a törvény ezt külön előírja.

A Törvényjavaslat 140. §-a szerint létrehozandó vagyonnyilatkozati vizsgálati eljárásban (7/A. alfejezet) viszont nincs előírás arra vonatkozóan, hogy az Integritás Hatóság ezen eljárásában az Ákr. alkalmazandó lenne és nem lenne biztosított a bírósági jogorvoslat lehetősége sem. Ezen eljárásra a javaslat szerint a 7. alcímben meghatározott – így különösen az adatok megismerésére vonatkozó – rendelkezéseket kell megfelelően alkalmazni. Az eljárás tárgyára, súlyára, az érintett jogviszonyokra tekintettel, garanciális szempontból indokoltnak látszik az Integritás Hatóság vagyonnyilatkozati vizsgálati eljárására vonatkozóan is a közigazgatási

hatósági eljárási szabályok – az Ákr. – alkalmazásának előírása. Ez azzal is járna, hogy az Integritás Hatóság a megállapításait, intézkedéseit formalizált hatósági döntésben lenne köteles rögzíteni, nem jelentésben, azáltal pedig a bírói út, a bírósági jogorvoslat is biztosítható lenne a közigazgatási perrendtarásról szóló 2017. évi I. törvény szabályainak megfelelő alkalmazásával.

Nem egyértelmű az sem, hogy az Integritás Hatóság milyen objektív feltételek esetén indítja meg eljárást, illetve, hogy milyen összegszerű, illetve egyéb korlátja van az eljárás megindításának, valamint, hogy azt milyen eljárásrend alapján folytatja le.

Utalunk továbbá arra is, hogy amennyiben a szabályozás tervezett formában valósulna meg, úgy két vizsgálati eljárás verseng egymással, nevezetesen az Integritás Hatóság, illetve a bíróság vizsgálata. Nem egyértelmű, hogy e két eljárásnak mi az egymáshoz fűződő viszonya, mik az alkalmazandó jogkövetkezmények.

Végezetül felhívjuk a figyelmet arra, hogy az Integritás Hatóság vagyonnyilatkozati vizsgálati eljárása a javaslat szerint (amit egyébként nem tartunk indokoltnak) a bírákra kiterjed, azonban nem rendelkezik az ún. kiemelt titkárokról, akik bírói hatáskörben járnak el a gazdasági társaságokkal kapcsolatos cégeljárásokban, a felszámolási eljárásokban, a civil szervezetek nyilvántartása iránti eljárásokban. A bírósági titkárok maguk is vagyonnyilatkozat tételére kötelesek, így a szabályozás jelen formájában nem koherens, figyelembe véve a jogalkotói célt, így különösen a korrupciós kockázatok, integritás sértés kiküszöbölése, megszüntetése, valamint az azzal kapcsolatos kockázatok elemzése.

Budapest, 2026. június 14. napján.

Üdvözlettel:

Elektronikusan aláírta:
Dr. Pecsenye Csaba
2026-09-30 11:48:45 +0200

Dr. Pecsenye Csaba
az OBT elnöke